

”Kullervo tuli Suomeen Europaeuksen laukussa” todetaan Etelä-Saimaan otsikossa sunnuntaina 2. maaliskuuta 2003. Artikkelissa Pertti Jurvanen kertoo Savitaipaleelta kotoisin olevan Taneli Europaeuksen elämäntyöstä.

Kullervo-runojen löytymispaikka sijaitsi Pohjois- Inkerin Lempaalassa, Vuoleella ja Toksovassa. Sieltä oli eri versioita löytynyt lähes kolmekymmentä, ja näin Elias Lönnrot saattoi laajentaa Kalevalaansa. Lönnrot viestittää J.V. Snellmanille Kuopioon: ”Europaeus saapui eilen Karjalan matkaltaan laukussaan suuri joukko uusia runoja ja itse täynnä täitä ja syyhelmää.” Mukana Europaeuksen kanssa vuonna 1847 oli toinenkin runonkerääjä August Reinholm.

Europaeus oli monitaitoinen mies, ja hänen kielellisen luovuutensa ansiosta meillä on nykyisin edelleen suuri joukko hänen kehittämiään sanoja, kuten eduskunta, johtopäätös, sinutella, kielivirhe jne. Tuon ajan ihailijat kumarsivat kuitenkin vain Lönnrotin suuntaan, jolloin monet muut ansiokkaat osaajat jäivät huomiotta. Esimerkiksi tätä kritisoi dosentti Irma Sulkunen (Hiidenkivi 2002, nro 3).

Kullervo-runojen löytöpaikka kääntää huomion Inkeriin, jossa kalevalakielisten runojen käyttö näyttää olleen aktiivista. Niinpä livo Härkösen toimittamassa teoksessa Karjalan kirja (1932) osuu silmiin, miten lahjoitustilojen isäntien ja talonpoikien välistä eripuraa kuvattiin myös trokeemittaisten säkeiden avulla. Antti Komosen artikkelissa Itä-Suomen lahjoitusmaiden historiaa kerrotaan, kuinka Touvilan talonpojilta vaadittiin veronmaksusopimusten hyväksymistä sekä oikeuden päätöksillä että väkivaltaisilla menetelmillä. Rautulaiset lauloivat inspektorin (tilanhoitajan) ikävistä otteista seuraavalla tavalla:

*Sumpulass´ on inssi suuri,
kova inssi Koivikossa,
lyötti rengit renkahissa,
vallan miehet vaivaisiksi.*

Raija Mäkelä-Eskola